

TÜRKİYE'DE EĞİTİM HİZMETLERİNİN YERELLEŞMESİ

-Bir Model Önerisi-

Dr. Kemal KOKSAL

Gazi Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Öğretim Elemanı

Çağdaş yönetim kuramları 21. yüzyılda merkezi yönetim odaklı eğitim sistemlerinin başarılı olamayacağını ileri sürmektedir. Türk Milli Eğitim sisteminin işlevlerini başaramaması ilgilileri yeni arayışlara yöneltmiş, son on beş yılda yapılan denemelerin de sonuç vermemesi eğitim hizmetlerinin yerelleşmesi konusunu gündeme getirmiştir. Eğitim Yönetimi "Türkiye'de eğitim hizmetlerinin yerelleşmesinde kullanılacak bir modelin yapı ve işleyiş özellikleri"ni inceleyen Dr. Kemal Köksal'ın araştırmasının "önerilen model" bölümünü tartışmaya sunuyor.

Eğitim Bakanlığı

Eğitim Bakanlığı, ülke düzeyinde eğitimin genel koruyuculuğu ve geliştiriciliğini üstlenmiş olacaktır. Bu kapsamda Bakanlığın görevleri şunlardır:

Eğitim Bakanlığının Görevleri

1. il eğitim kurullarına, ilin sosyal, coğrafi, ekonomik ve nüfus (demografik) özellikleri esas alınarak bilgi, para ve malzeme desteği sağlamak,
2. Ulusal düzeyde eğitimle ilgili yasal düzenlemeleri gerçekleştirmek,
3. Araştırma-Geliştirme etkinliklerini yürütmek ve desteklemek,
4. Uluslararası ilişkileri yürütmek,
5. Eğitimin genel amaçları ve ilkeleri doğrultusunda, uygulamaların denetim ve gözetimini yapmak,

6. Eğitim sisteminin geliştirilmesi, niteliğinin yükseltilmesi, kaynakların en verimli bir biçimde kullanılması ve imkanlardan ortaklaşa yararlanılabilmesi amacıyla üniversitelerle işbirliği ve eşgüdümü sağlamak,

İl Eğitim Kurulu (İLEK)

ilde eğitim yönetiminin en üst organı İl Eğitim Kuruludur. Üye sayısı en az 11 kişidir, ildeki öğrenci sayısına göre bu sayı artar.

İl Eğitim Kurulu'nun Üyeleri

1. Vali ya da yardımcısı (Başkan) (1),
2. Belediye başkanı ya da yardımcısı (1),
3. il eğitim müdürü (i),
4. Okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarındaki okul aile birliği ya da koruma derneği başkanları temsilcileri (onbin öğrenciye kadar bir, sonra her onbin için birer temsilci),
5. Sivil toplum örgütleri (ziraat odaları, sanayi ve ticaret odaları, gönüllü kuruluşlar, dernekler v.b.) temsilcileri (2),
6. Öğretmen temsilcisi (seçimle belirlenir) (2),
7. Okul müdürü temsilcisi (her onbin öğrenci için bir temsilci),
8. ildeki özel öğretim okulları temsilcisi, (her bin özel okul öğrencisi için bir temsilci),
9. ilçe eğitim müdürleri temsilcileri -dönüşümlü olarak- (1),
10. il genel meclisi üyesi.

İl Eğitim Kurulu'nun Görevleri:

il düzeyinde;

1. il eğitim müdürünü seçer, sözleşmeli olarak atar, sözleşme koşullarına göre görevden alır.
2. Yükseköğretim kurumları dışındaki tüm örgün ve yaygın eğitim kurumlarının açılışına izin verir, yönetmeliklerini hazırlar ve izler,

3. Eğitimin genel amaç ve temel ilkelerine uygun olacak biçimde, okulların yönetmeliklerini hazırlar ve izler,
4. Eğitim personeli için standartlar belirler,
5. İlçelerde hazırlanan eğitim bütçesini inceler ve ilçelerin sosyal, ekonomik, nüfus özelliklerine göre ilin kaynaklarını paylaştırır,
6. Eğitim denetçilerini seçer, sözleşmeli olarak atar, sözleşme koşullarına göre görevden alır,
7. ildeki öğretmenleri seçer ve sözleşmeli olarak atar.

İl Eğitim Müdürü (İLEM)

ildeki eğitimin yönetiminden sorumlu üst kademe yöneticidir. Müdür, il eğitim kurulu tarafından Eğitim Yönetimi bilim dalında en az yüksele lisans yapmış kişiler arasından seçilir, il Eğitim Kurulu'nun kararlarını uygularlar.

İl Eğitim Müdürü'nün Görevleri

1. il eğitim müdürlüğünü örgütler ve yönetir,
2. İl eğitim müdürlüğünün personel seçimi komisyonlarını kurar ve işletir,
3. İlçe eğitim müdürlüklerini denetler,
4. İşgören işleri, öğrenci işleri, işletme işleri ve eğitim işleri ilgili görevleri yerine getiren şube müdürlerini seçer. Şube müdürleri, il eğitim müdürü'ne karşı sorumludurlar,
5. İlin eğitim sorunlarını çözer.

İlçe Eğitim Kurulu (İÇEK)

ilçe düzeyinde eğitim hizmetlerini gerçekleştiren İlçe Eğitim Kurulu, ilçelerin sosyal, coğrafi, ekonomik ve nüfus özelliklerine göre en az 9 üyeden oluşur.

İlçe Eğitim Kurulu'nun Üyeleri

1. Kaymakam (Başkan) (1),
2. Belediye başkanı ya da yardımcısı (1),

3. İlçe eğitim müdürü (1),
4. Okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarındaki okul aile birliği ya da koruma derneği başkanları temsilcisi (Üçbin öğrenciye kada' bir, sonra her üçbin öğrenci için birer temsilci),
5. ilçede bulunan sivil toplum örgütleri temsilcileri (1),
6. Öğretmen temsilcisi (seçimle belirlenir) (1),
7. Okul müdürleri temsilcisi (2),
8. Köy muhtarı temsilcisi (1).

İlçe Eğitim Kurulu'nun Görevleri

ilçe düzeyinde,

1. ilçe eğitim müdürünü seçer, sözleşmeli olarak atar, sözleşme koşullarına göre görevden alır.
2. ilçe eğitim yöneticilerini seçer, sözleşmeli olarak atar, sözleşme koşullarına göre görevden alır.
3. Okul müdürlerini seçer.
4. ilde sağlanan katkıyı, payın dağıtım planlarını yaparak uygular.
5. Öğretim takvimini hazırlar.

İlçe Eğitim Müdürü (İÇEM)

İlçede, eğitimin yönetiminden sorumlu üst kademe yöneticidir. İlçe eğitim kuruluca, eğitim yönetimi denetimi bilim dalından mezun, en az yüksek lisans öğrenimi görmüş adaylar arasından seçilir. İl ve ilçe eğitim kurullarının aldığı kararları uygular.

İlçe Eğitim Müdürü'nün Görevleri

1. ilçe eğitim müdürlüğünü örgütler ve yönetir, i
2. Personel seçimi komisyonlarını kurar, öğretmenleri ve diğer personeli atar.
3. İlçe düzeyinde, tüm eğitim kurumlarını denetler,
4. işgören işleri, öğrenci işleri, işletme işleri ve eğitim işleri ile ilgili görevleri yerine getiren şube müdürlerini seçer. Şube müdürleri İlçe eğitim müdürüne karşı sorumludur, ;
i
5. ilçenin eğitim sorunlarını çözer. i

Okul AAüdüü

Okul müdüü, "yöneticilik formasyonu'na sahip kişiler arasından ilçe eğitim kurullarınca seçilir (merkeze bağı okulların müdüü il eğitim kurullarınca seçilir). Eğitim yönetimi bilim dalında yüksek lisans ya da doktora yapanlar tercih edilir.

Okul Müdürü'nün Görevleri:

1. Okulda görev yapacak yardımcı personelin belirler ve işe alır,
2. İşgörenlerin, yetiştirme, özlük işleri ve görevden ayırma işlemlerinin yapar,
3. Okulun eğitim sorunlarını çözer.

Belediye Eğitim Kurulu (BELEK)

il ve ilçelerde eğitim hizmetlerinin yürütülmesinde yardımcı bir kuruldur. Kurul üyeleri, belediye meclisinin onayı ile belediye başkanı tarafından atanır, il ya da ilçelerin sosyal, coğrafi ve ekonomik özelliklerine göre 3 ya da 5 üyeden oluşan kurulun kararları, il ya da ilçe eğitim kurulunun onayından sonra uygulanır.

Belediye Eğitim Kurulu'nun Görevleri

1. Yetişkinlerin eğitimi ile ilgili programlar hazırlatıp uygulamak,
2. Çıraklık eğitimi hizmetlerini sunmak,
3. Belediyenin düzenleyeceği sosyal ve kültürel etkinliklerin programlarını hazırlamak,
4. Okulların düzenleyeceği sosyal ve kültürel etkinliklere katkı sağlamak,
5. Kreş, gündüz bakımevleri ve özürülere yönelik eğitim hizmetlerini sunmak,

izelge 1-Eğitim Hizmetlerinin Yerelleşmesine İlişkin Modelde Görevlerin Dağılımı

<p style="text-align: center;">EĞTİM BAKANLIğI</p> <ul style="list-style-type: none">- il eğitim kurullarına destek sağlar- Yasal düzenlemeleri gerçekleştirir- Araştırma-Geliştirme etkinliklerini yürütür- Uluslararası ilişkileri yürütür- Uygulamaların denetim ve gözetimini yapar- üniversitelerle işbirliği ve eşgüdümü sağlar

--	--

İL EĞTİM KURULU

- İl eğitim müdürünü seçer, atar, görevden
- Örgün ve yaygın eğitim kurumlarının açılışına izin verir
- Okulların yönetmeliklerini hazırlar ve izler
- Eğitim personeli için standartlar belirler
- ilçelerde hazırlanan eğitim bütçesini inceler ve ilin kaynaklarını paylaştır
- Eğitim denetçilerini seçer, atar, görevden alır
- İldeki ğretmenleri seçer atar

İL EĞTİM MÜDÜRÜ

- İl eğitim mdrlğnn örgütler ve yönetir
- Personel seçimi komisyonlarını kurar ve işletir
- İlçe eğitim müdürlüklerini denetler
- Şube müdürlerini seçer
- ilin eğitim sorunlarını çözer

İLÇE EĞTİM KURULU

- ilçe eğitim müdürünü seçer, atar, görevden alır
- ilçe eğitim yöneticilerini seçer.atar, görevden alır
- Okul müdürlerini seçer
- ilde sağlanan katkıyı, payın dağıtım planlarını yaparak uygular
- Öğretim takvimini hazırlar

İLÇE EĞTİM MUDURU

- ilçe eğitim mdrlğnn örgütler ve yönetir
- Personel seçimi komisyonlarını kurar
- ğretmenleri ve diğer personeli atar
- ilçe düzeyinde, tüm eğitim kurumlarını denetler
- İlçenin eğitim sorunlarını çözer
- Şube müdürlerini

OKUL MUDURU

- Okulda görev yapacak yardımcı personelin belirler ve işe alır
- işgörenlerin, yetiştirme, özlük işleri ve görevden ayırma işlemlerini rapor eder.
- Okulun eğitim sorunlarını çözer

BELEDİYE EĞTİM KURULU

- Yetişkinlerin eğitimi ile ilgili programlar hazırlatıp uygulamalar
- ıvraklık eğitimi hizmetlerini sunar
- Sosyal ve kültürel etkinliklerin programlarını hazırlar
- Okulların düzenleyeceği sosyal ve kültürel etkinliklere katkı sağlar
- Kreş, gündüz bakımevler ve zrllere yönelik eğitim hizmetlerini sunar

**Çizelge 2-Eğitim Hizmetlerinin Yerelleşmesine İlişkin Modelde
Görevlilerin Belirlenmesi**

EĞİTİM BAKANLIĞI

İL EĞİTİM KURULU

- Vali ya da yardımcısı (Başkan)
- Belediye başkanı ya da yardımcısı
- İl eğitim müdürü
- Okul aile birliği derneği başkanları temsilcileri
- Sivil toplum örgütleri temsilcileri
- Öğretmen temsilcisi (seçimle belirlenir)
- Okul müdürü temsilcisi
- İlerdeki özel öğretim okulları temsilcisi
- İlçe eğitim müdürleri temsilcileri-dönüşümlü
- İl genel meclisi üyesi

İL EĞİTİM MÜDÜRÜ

- İl Eğitim Kurulunca seçilir ve atanır

BELEDİYE EĞİTİM KURULU

- Kurul üyeleri, belediye meclisinin onayı ile belediye başkanı tarafından atanır

İLÇE EĞİTİM KURULU

- Kaymakam (Başkan),
- Belediye başkanı ya da yardımcısı
- İlçe eğitim müdürü
- Okul aile birliği derneği başkanları temsilcisi
- İlçede bulunan sivil toplum örgütleri temsilcileri
- Öğretmen temsilcisi (seçimle belirlenir)
- Okul müdürleri temsilci?:
- Köy muhtarı temsilcisi

İLÇE EĞİTİM MUDURU

- İlçe Eğitim Kurulunca seçilir ve atanır

OKUL MÜDÜRÜ

- İlçe Eğitim Kurulunca seçilir ve atanır

